

Henoch

De figuur Henoeh spreekt erg tot de verbeelding van mensen, en dat is alle eeuwen door zo geweest. Van Henoeh staat vermeld in Genesis 5: 21-24 nadat hij 65 jaar geleefd had, en, nadat zijn oudste zoon geboren was, dat hij met God wandelde en God nam hem (weg). De schrijver van de Hebreeënbrief zegt in Hebreeën 11:5 dat hij weggenomen werd en de dood niet zag. Als deze schrijver bedoelde dat Henoeh niet gestorven is, sluit hij aan bij wat bij vele generaties vóór hem al verondersteld is.

In de Joodse traditie zijn de opvattingen heel verschillend. Rashi bijvoorbeeld zegt dat Henoeh stierf vóór zijn tijd. Ook Bereshiet Rabba en Targum Onkelos, oude Joodse commentaren op Tenach, en ook Sarna, een recente Joodse taalgeleerde, delen deze opvatting. Anderen, waaronder de schrijvers van de Septuaginta en Peshitta, denken dat bedoeld is dat Henoeh nooit gestorven is. Ze wijzen erop dat de uitdrukking ‘wandelen met God’ wijst op een sterke band met God. Ook van de rechtvaardige Noach wordt dit gezegd in Genesis 6:9. In dat in 2 Koningen 2:10 gezegd wordt dat God Elia (weg)nam, waarbij Elia in de hemel werd opgenomen, wordt aangevoerd als argument dat dit ook bij Henoeh gebeurde. Bij Henoeh is nog iets bijzonders aan de hand is. Hij is namelijk het 7^e lid van de familie van Enos en van de 10 mannen die genoemd worden in dit verhaal de meest uitzonderlijke.

Als Henoeh niet gestorven zou zijn, waar verbleef/verblijft hij dan? In de latere apocriefe boeken (Henoeh II en III) wordt gesproken van de hemel. In de apocriefe boeken Henoeh I en Jubileën wordt gesproken van de tuin van Eden. Daarbij wordt verband gelegd tussen wat in Genesis 11 staat en in Genesis 2:15: God nam de mens en zette hem in de tuin. Omdat in beide verhalen staat dat God ‘nam’ wordt deze verbinding gelegd.

Als ‘bewijs’ voor een voortleven, ook al is het in een andere vorm, nadat men gestorven is, lijkt het verhaal over Henoeh een zeer wankel basis te zijn. Maar ook elders in Tenach zijn eventuele aanwijzingen hiervoor onzeker. In het Nieuwe Testament echter lijkt deze opvatting zekerheid te zijn geworden.

Maart 2024. Lukas de Grootte.

Met dank aan o.a. aan Robin ten Hoopen van de PTHU voor zijn artikel over Henoeh.